

2022-12-27

Dnr Fi2022/03328

Finansdepartementet

e-post: fi.remissvar@regeringskansliet.se
viktor.berg@regeringskansliet.se

YTTRANDE FRÅN FORTUM SVERIGE AB

Fortums yttrande över Finansdepartementets promemoria "Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter"

Fortum är en av Sveriges största elproducenter med en årlig produktion om ca 25 TWh från framför allt vattenkraft, kärnkraft, kraftvärme och vindkraft. Huvuddelen av Fortums produktion kommer att påverkas av den förslagna skatten på så kallade överintäkter. Vi är därför tacksamma för möjligheten att avge yttrande över förslaget.

Mot bakgrund av den pågående europeiska energikrisen med orimligt höga kostnader för hushåll och industri tillstyrker Fortum förslaget att införa ett tillfälligt intäktstak på 1957 kr per kWh. Införandet av ett intäktstak är dock inte oproblemiskt. Kortsiktigt leder taket till administrativa utmaningar och på längre sikt kan denna typ av intäktregleringar få negativa konsekvenser för förutsättningarna att förnya och bygga ut svensk elproduktion.

Fortum står som medlem i Energiföretagen fullt ut bakom branschens gemensamma yttrande och vill här särskilt lyfta fram utmaningar avseende skattskyldighet för utländska bolag, beräkning och användning av finansiellt justeringsbelopp, definition av reglerbar vattenkraft samt mer långsiktiga frågor om elmarknadsdesign.

Sammanfattning

- Återkommande intäktregleringar riskerar att allvarligt skada förutsättningarna att förnya och bygga ut den elproduktion som behövs för elektrifiering och klimatomställning.
- Definitionen av vad som utgör reglerbar vattenkraft bör ändras från en maximal lagringskapacitet på 48 timmar till den allmänt vedertagna definitionen på 24 timmar.
- Principerna för beräkning av finansiellt justeringsbelopp behöver förtydligas. Den skattskyldige bör vara fri att utan restriktioner allokera värdet av sina prissäkringar i förhållande till produktionsresurserna.

2022-12-27

- Fortum Sverige AB motsätter sig att utländska koncernmoderföretag ska vara skattskyldiga för el som matas in av svenska dotterbolag (se bilaga 1).

Långsiktiga marknadsförutsättningar

Att införa en tillfällig skatt på så kallade överintäkter är ett stort avsteg från den nuvarande grundprincipen för den svenska, men även den gemensamma nordiska elmarknaden, där kraftproducenter i huvudsak får betalt för den mängd energi som säljs (energy only market). Principen bygger på att ett högre elpris skickar investeringssignaler till kraftproducenterna eftersom det indikerar att det föreligger en bristsituation.

Dagens elmarknadsdesign är dock inte helt oproblematiserad i sig och det föreligger behov av långsiktiga reformer. Fortum konstaterar att dagens modell inte ger tillräckliga incitament för långsiktiga investeringar i ny planerbar och reglerbar effekt. Vi har med anledning av detta genomfört en studie som pekar på reformer som behövs för att säkra för elsystemet nödvändiga investeringar.

Om det från politiskt håll återkommande införs olika typer av intäktsbegränsande åtgärder så kommer det, med den nuvarande energimarknadsdesignen, att stoppa eller kraftigt begränsa för samhället helt avgörande investeringar i ny kraftproduktion. Detta i ett läge där Sverige inom ett par decennier behöver fördubbla elproduktionen för att klara elektrifieringen av bl.a. industri och transporter som en del i att minska vår klimatpåverkan.

Vattenkraft

En tillfällig skatt på elproducenters intäkter bör utformas så att rätt marknadssignaler når elproducenterna och därmed säkerställer att produktionen under den aktuella perioden optimeras för att möta systemets behov av reglerbar effekt. Detta är i högsta grad relevant för vattenkraftproduktionen. Förslaget att undanta vattenkraftverk som saknar eget magasin, men som är en del i en koordinerad produktionsoptimering med uppströms liggande kraftverk med magasin är därför mycket välkommet.

I författningskommentaren till 12 § punkten 4 anges att vattenkraftverk som saknar förmåga att lagra vatten mer än 48 timmar omfattas av den tillfälliga skatten. Eftersom detta kan påverka tillgången på reglerbar kraft negativt anser Fortum att den mer vedertagna definitionen av så kallade strömkraftverk tillämpas d.v.s. kraftverk med en lagringskapacitet på maximalt 24 timmar.

Finansiell elhandel

Enligt förslaget ska ett månadsbaserat justeringsbelopp beräknas som nettoeffekten i kronor av en skattskyldigs avtalsenliga rättigheter och skyldigheter på de realiserade intäkterna från den skattepliktiga el som matas in under månades kvalificerade timmar. Fortum anser att det justeringsbelopp som räknas fram av den skattskyldige, bör beräknas som om införandet av ett intäktsstak varit känt när produktionen på olika sätt prissäkrats. Med en sådan förkunskap skulle prissäkringarna med stor sannolikhet

2022-12-27

kopplats direkt till specifik produktion. Den skattskyldige bör därför vara fri att utan restriktioner allokera värdet av sina prissäkringar i förhållande till produktionsresurserna.

Fortum anser att principerna för beräkning av justeringsbelopp allmänt sett behöver förtydligas.

Skattskyldighet

Enligt förslagets 10 § är det koncernens moderbolag som är skattskyldigt för all el som matas in av företag inom koncernen. För Fortums del innebär detta skattskyldighet för Fortum Oyj som är ett finskt rättssubjekt med säte i Esbo, Finland. Eftersom intäkterna från elproduktionen i Sverige primärt hamnar hos Fortum Sverige AB, anser vi att det av såväl faktiska förhållanden som administrativa skäl bör vara möjligt för moderbolaget att ange det svenska dotterbolaget som skattskyldigt. (Se utvecklade synpunkter i bilaga 1)

Utöver ovan välkomnas förtydliganden avseende hantering av samägda bolags skatter.

Med vänlig hälsning

FORTUM SVERIGE AB

Jens Bjöörn
Senior Manager Public Affairs

Bilaga 1. Skattekommentarer

2022-12-27

Bilaga 1

Skattekommentarer till Fortum Sverige AB:s remissvar på promemorian Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (Fi 2022/03328)**Sammanfattning**

Fortum Sverige AB ("Bolaget") motsätter sig att utländska koncernmoderföretag ska vara skattskyldiga för el som matas in av svenska dotterbolag.

Bolaget ifrågasätter den rättsliga grunden för att beskatta utländska moderföretag för skattepliktiga händelser som endast sker i svenska dotterbolag. Detta strider mot principer för både svensk och internationell beskattning. Det medför vidare diskriminering av utländska koncerner som inte i samma utsträckning som svenska koncerner har möjlighet att dra av skatten som kostnad vid inkomstbeskattningen.

Det torde föreligga rättsliga och praktiska hinder mot att tillämpa skatteförfarandelagens regler fullt ut på utländska moderföretag utan etablering i Sverige.

Reglerna bör i stället utformas så att det alltid är ett företag med etablering i Sverige som är skattskyldigt. Åtminstone bör detta kunna vara en möjlighet för utländska koncerner.

Skattskyldighet för utländska moderföretag (avsnitt 3.3.)

Enligt huvudregeln är det den som matar in skattepliktig el som är skattskyldig. Om detta är ett dotterföretag som ingår i en koncern ska dock i stället koncernens toppmoderföretag vara skattskyldigt för den inmatade elen. Detta gäller även utländska moderföretag (s. 17).

I Fortums fall kommer således koncernmoderföretaget Fortum Oyj i Finland att vara skattskyldigt för den el som Bolaget och andra svenska koncernbolag matar in.

Vem som ska vara skattskyldig regleras inte i den underliggande förordningen 2022/1854, utan det är Sverige som valt en modell med skattskyldighet även för utländska moderföretag utan egen verksamhet i Sverige.

Skattskyldigheten för utländska moderföretag är enligt Bolagets uppfattning problematisk i flera avseenden.

I denna del innebär förslaget såvitt Bolaget förstår det en nyordning inom svensk skatterätt. Det som beskattas är inte företag som bedriver verksamhet i Sverige, utan i stället åläggs utländska ägare en skattskyldighet för vad deras svenska dotterbolag gör. En sådan ordning avviker från vad som normalt gäller för beskattning av företag i

2022-12-27

Sverige där utgångspunkten är juridisk person som skattesubjekt. Samma ordning tillämpas i regel även internationellt, dvs. dotterbolag i en stat beskattas separat och utländska moderföretag beskattas i denna stat endast om de själva bedriver skattepliktig verksamhet eller för inkomst med källa där.

Att införa en systematisk nyordning förutsätter enligt Bolagets mening en betydligt mer djupgående analys och bedömning än den som kommit till uttryck genom den ny remitterade promemorian. Det finns ett antal uppenbara problem med förslaget, där vissa berörs högst ytligt och andra inte alls.

Bolaget ifrågasätter för det första på vilken rättslig grund den föreslagna skattskyldigheten åläggs. Även om inmatningen av el sker i Sverige framstår det som långtgående ur ett internationellt skatteperspektiv att frånga dessa principer genom att ålägga utländska ägare skatteplikt för verksamhet som bedrivs i svenska dotterbolag som i övrigt är helt självständiga skattesubjekt.

En ytterligare invändning är att skatten i dessa fall träffar ett annat företag än det som uppstår de intäkter från elförsäljning som skatten är avsedd att begränsa. Moderföretaget beskattas innan den intäkt som skatten är avsedd att begränsa har kommit företaget till godo, och som framgår nedan saknas möjlighet till gränsöverskridande resultatutjämning.

Vidare missgynnar regleringen företagsgrupper med utländska moderföretag som etablerar sig i Sverige jämfört med koncerner med svenska moderföretag utan att detta kan rättfärdigas, något som bl.a. står i strid med unionsrättens etableringsfrihet.

Av promemorian framgår att den föreslagna skatten bör anses som en sådan särskild skatt som enligt 16 kap. 17 § inkomstskattelagen (1999:1229) får dras av vid inkomstbeskattningen (s. 26). Ett svenskt moderföretag kan därför dra av skatten vid inkomstbeskattningen. Om moderföretaget inte har erforderliga skattepliktiga inkomster kan det typiskt sett ta emot koncernbidrag från andra svenska koncernbolag och därmed ändå utnyttja avdragsrätten. Genom koncernbidrag till moderföretaget från det dotterbolag som matar in elen kan också den intäkt som skatten ska begränsa matchas med skatten på ett inkomstskatteneutralt sätt.

Ett utländskt koncernmoderföretag som inte har någon egen verksamhet i Sverige har dock inte någon svensk inkomstskatt att dra av den föreslagna skatten mot. Inte heller kan det ta emot koncernbidrag från det dotterbolag som matat in elen eller andra svenska koncernbolag. Någon matchning av skatten och intäkten som skatten ska begränsa kan därmed inte ske inkomstskatteneutralt. Den avdragsrätt vid inkomstbeskattningen som svenska koncerner kan utnyttja kommer koncerner med utländskt moderbolag således ofta inte att kunna åtnjuta. Detta missgynnar utländska företag som etablerar dotterbolag i Sverige jämfört med svenska moderföretag.

Vissa utländska koncernmoderföretag kommer eventuellt att kunna göra avdrag för den föreslagna skatten mot skattepliktiga inkomster i sin hemviststat, men detta torde variera från stat till stat. Fortum bedömer t.ex. att den svenska skatten inte kommer att

2022-12-27

vara avdragsgill vid Fortum Oyj:s inkomstbeskattning i Finland. Ett sådant avdrag kan dessutom vara mindre värt än motsvarande avdrag i Sverige, om skattesatsen är lägre i hemviststaten. Ett svenskt moderföretag kan däremot typiskt sett alltid utnyttja avdraget, och till fullt värde. Vidare omfattas punktskatter normalt inte av skatteavtal, varför en lindring av beskattningen på den grunden inte heller är möjlig.

Att det utländska moderföretaget beskattas för det svenska dotterbolagets intäkt innebär också att det blir mindre attraktivt för utländska moderföretag att investera i Sverige. Ett företag som Fortum Oyj som endast har utdelningsinkomster från Sverige kommer att drabbas av högre beskattning på grund av den ovan beskrivna bristande matchningen och inkomstskattekonsolideringen vid en investering i ett svenskt dotterbolag jämfört med ett dotterbolag i en annan stat. Detta står i strid med den fria rörligheten för kapital inom unionsrätten.

Bolaget anser av de anförda skälen att det är olämpligt att ålägga utländska moderföretag skattskyldighet för inmatning av el som svenska dotterbolag gör. Reglerna bör i stället utformas så att det endast är företag med etablering i Sverige som är skattskyldigt. Åtminstone bör detta vara en möjlighet för utländska koncerner. Konsekvenser och problem med den föreslagna regleringen bör analyseras vidare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Förfarandet (avsnitt 4)

Såvitt gäller förfarandet föreslås den tillfälliga skatten inordnas i skatteförfarandelagen (2011:1244) – SFL – och behandlas som en punktskatt, med vissa tillkommande specialbestämmelser.

Detta innebär att SFL:s bestämmelser om bl.a. deklarationsskyldighet, uppgiftsskyldighet (utökad för den föreslagna skatten) samt Skatteverkets utrednings-, kontroll- och sanktionsmöjligheter blir tillämpliga. I promemorian nämns t.ex. att befintliga bestämmelser om föreläggande och vite är tillräckliga för att säkerställa att Skatteverket kan ta del av de uppgifter verket behöver (s. 34).

Även i detta avseende anser Bolaget att skattskyldigheten för utländska moderföretag utan närvaro i Sverige är problematisk. Skatteverkets utrednings-, kontroll- och sanktionsmöjligheter torde inte utan vidare kunna tillämpas på utländska företag utan etablering i Sverige, och att i praktiken genomföra de åtgärder som må vara rättsligt möjliga kan vara än svårare. Det kommer bl.a. krävas att Skatteverket begär handräckning från hemviststatens skattemyndighet, i den sådan möjlighet ens finns för den tillfälliga skatten enligt gällande avtal och rättsakter om internationell handräckning.

Till saken hör även att gällande skatteavtal bygger på antagandet att två stater kan utöva konkurrerande skatteanspråk, varvid beskattningsrätten fördelas enligt vissa allmänt vedertagna utgångspunkter. I detta fall torde det inte finnas något skatteavtal som medger att en källstat tar ut en punktskatt av en ägare i en annan stat. Det kan därmed allvarligt ifrågasättas om skatten rentav står i strid med skatteavtalsrätten.

2022-12-27

Även denna problematik måste givetvis utredas innan förslaget eventuellt går vidare till proposition och lagstiftning.

De rättsliga och praktiska svårigheterna talar enligt Bolagets uppfattning ytterligare för att någon skattskyldighet inte bör åläggas utländska moderföretag utan etablering i Sverige.